

s hlediska omylu (§ 871 obč. zák.), způsobeného u žalované pojišťovací společnosti žalobcem o obsahu pojistné smlouvy, a došel k závěru, že této společnosti nevznikl žádný závazek ohledně Jana K., takže byla oprávněna upustiti od jeho účasti při rozhodčím řízení, stalo se to bezpředmětným podle rozsudku odvolacího soudu, který v tomto sporu použiti ustanovení o omylu právem vyloučil z procesních důvodů. Odpadla-li tato právní překážka, pak plyne z předchozího, že žalovaná pojišťovací společnost nejen pokládala oba žalobce při ujednání pojistné smlouvy za smluvní stranu, nýbrž že neměla příčiny jinak pohlížeti na právní postavení žalobce ani v řízení rozhodčím. První soud správně tedy vystihl, že není podkladu pro obranu žalované strany, podle které by byl žalobce Jan K. vystupoval jen jako zástupce nebo plnomocník své manželky Anny K. při ujednání pojišťovací smlouvy, a že tedy by nepřicházel v úvahu jako smluvní strana. Tím padá námitka, že se žalobci nedostává oprávnění k žalobě (aktivní legitimace). Nejdeť o sám hmotný nárok z pojištění a nelze tedy s tohoto hlediska posuzovati oprávnění žalobcovo k žalobě, nýbrž jen se zřetelem k předcházejícímu rozhodčímu řízení. V tom smyslu stačí, že se žalobce jeví jako spolusmluvník, který jest v důsledku toho i procesní stranou v řízení rozhodčím. Odvolací proto pochybil, řešil-li s jiného právního hlediska oprávnění žalobcovo k žalobě, přihlížaje též k otázce vlastnictví, zájmu jeho na pojištěné věci, jakož i k té okolnosti, nešlo-li snad o pojištění na cizí účet. Z toho plyne, že měl býti žalobce přivzat k rozhodčímu řízení, jež mělo platiti nejen pro pojišťovací společnost »U.«, nýbrž následkem přístupu i pro žalovanou pojišťovací společnost »St. F.«. Žalobce jako strana k tomuto rozhodčímu řízení nebyl přivzat a nebyl mu vůbec přítomen. Zápis o ustavení rozhodčího soudu podepsán jest jen žalobkyní a toliko jí byl doručen rozhodčí výrok. Na tom nic nemění, radil-li se žalobce s B. K-em hned po požáru o výši škody, kdy rozhodčí řízení nebylo ještě ani zahájeno, rovněž tak ne, mohl-li býti zpraven svou manželkou o průběhu rozhodčího řízení, když byl v době té v trestní vazbě. Z těchto okolností nemůže žalovaná nic vytěžiti pro své stanovisko, tím méně, pojímala-li v řízení před první stolicí ono jednání žalobcovo s B. K-em jako zplnomocnění, udělené K. pro žalobkyni jejím manželem jako zákonným zástupcem. Žalobce tudíž písemně neustanovil rozhodčího (čl. 22 odst. 2 všeob. pojišť. podm.), a nebyl ani jinak přivzat k rozhodčímu řízení zahájenému sice druhou pojišťovací společností »U.«, k němuž se však žalovaná pojišťovací společnost připojila, a jejímž jest spolusmluvníkem. Tím mu ovšem nebylo ani popráno v řízení před rozhodčími právního slyšení (§ 587 c. ř. s.). Vada ta zasahuje celé rozhodčí řízení ohledně žalované pojišťovací společnosti, i výsledek jeho, činíc je zmatečným, a jest tedy rozhodčí výrok bezúčinný podle § 595 čís. 1, 2 c. ř. s. Již z tohoto důvodu bylo proto žalobě na bezúčinnost a zrušení výroku toho (§ 596 první odstavec c. ř. s.) vyhověti.

Čís. 14665.

K výkladu poslední věty odstavce druhého § 1330 obč. zák.

(Rozh. ze dne 31. října 1935, Rv I 2240/33.)

Podle tvrzení žaloby hájil žalobce (Dr. H.) žalovaného v procesu o urážce na cti proti Ludvíku I-ovi, při čemž působením žalobce jako právního zástupce byl ujednáán velmi příznivý smír pro žalovaného. Hned po přelíčení odebral se žalovaný do krámu Antonína H-a ve V. a prohlásil vůči témuž: »Dr. H. jest hackenkreuzler a byl by mne málem připravil do kriminálu«. Tato sdělení žalovaného obsahují podle žaloby vědomě křivý údaj o politické příslušnosti žalobcovy a způsobilosti jeho jako advokáta a obhájce v trestních věcech a jsou v nejvyšším stupni s to budoucnost žalobce, jeho úvěr a výdělek ohroziti. Vzhledem k nemožnosti udati číselně výši škody, navrhuje žalobce s výhradou odškodnění, by žalovaný byl uznán povinným uvedený výrok odvolati. Nižší soudy uznaly podle žaloby, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: Druhý odstavec § 1330 byl připojen třetí novelou k občanskému zákonu ze dne 19. března 1916 čís. 69 ř. z. Jde o náhradu škody za újmy, které někdo trpí tím, že se o něm rozšiřují nepravdivé zprávy. To nemusí býti spojeno s urážkou na cti (o té jedná první odstavec téhož paragrafu). Stoupající soutěž si vynutila tento předpis právě tak jako druhý odstavec § 1295 obč. zák. Oba předpisy souvisejí velmi úzce s předpisy o nekalé soutěži a byly do jisté míry předchůdci zákona o nekalé soutěži. Ve druhém odstavci § 1330 obč. zák. jsou upraveny dva případy, totiž rozšiřování a t. zv. důvěrné zprávy. V obou případech musí jíti o zprávy nepravdivé. Zpráva jest nepravdivá, když vypovídá o vlastnostech, jmění, rodinných poměrech a pod., které neodpovídají skutečnosti. To jest nepravda objektivní. Pachatel však může býti subjektivně přesvědčen, že zpráva, kterou rozšiřuje, jest pravdivá. V souhlase se zásadním hlediskem občanského práva, že pachatel ručí za vinu, stanoví citovaný paragraf o onom prvním případě, že pachatel věděl, nebo věděti musil, že zpráva jest nepravdivá. To znamená, že pachateli jest přičítati vinu, když nejen neopatrně rozšiřuje zprávy, o nichž ví, že jsou nepravdivé, nýbrž i tehdy, když rozšiřuje zprávy, aniž dbá potřebné opatrnosti, aby se přesvědčil, zda taková zpráva jest pravdivá. Nelze tedy rozuměti snad § 1330 obč. zák. tak, že by snad dotýčný byl vůbec zbaven povinnosti starati se o pravdivost nebo nepravdivost skutečnosti jím rozšiřované. Vždyť v materiáliech k § 1330 na str. 47 (rozh. čís. 4574 sb. n. s.) jest uvedeno »Wer Mitteilungen verbreiten will, die einen anderen schwer schädigen können, soll eine gewisse Gewähr dafür haben, dass sie nicht frei erfunden sind, sonst haftet er«. Rozšiřováním míní se sdělování neurčitému počtu lidí a to nejen sdělení, které se stalo prostředky, aby je co největší počet lidí mohl vnímati, nýbrž i taková, která jest určena pro jednotlivé osoby, jež jsou s to dále ji rozšířiti. Zpráva musí ohrožovati úvěr, výdělek nebo obživu. Újma nemusí povstati, stačí nebezpečí, že povstati může z takové zprávy přijímané za pravdivou. Tím se zavádí do náhrady škody nový nárok, totiž nárok na odvrácení škody. Žalobci jde o to, aby bylo zabráněno dalšímu ohrožování a tím i další škodě; neboť není v každém případě jisto, zda žalovaný bude s to, aby nahradil skutečnou škodu. Nárok žalobcův dlužno formulovati tak, že jest žalovaný povinen nepravdivou zprávu — již dlužno specifikovati — odvolati, odvolání uveřejniti a dalšího rozšiřování té zprávy se zdržeti. V onom druhém případě jde o zprávy, které byly podány neveřejně, když sdělující nebo příjemce sdělení měl na

něm opravdový zájem. Zákon praví, že v tomto případě neručí zpravodaj za hrozící újmu pro nepravdivou zprávu, když mu její nepravdivost nebyla známa. To sluší vykládati tak, že neručí, když byl zpravodaj subjektivně přesvědčen, že zpráva jest pravdivá. Odvolací soud posuzuje sporný případ dle těchto hledisek má za to, že stačí, že jest dotčený výrok prokázán a že není potřebí řešiti otázku, zda jde o první či druhou eventualitu uvedenou v druhém odstavci § 1330 obč. zák., neboť ona zpráva, totiž výrok shora citovaný, jež žalovaný pronesl k Antonínu H-ovi, byla nepravdivá a žalovaný si toho byl, po případě musel býti vědom, takže ručí i kdyby šlo o t. zv. důvěrnou zprávu. Jde o zprávu ohrožující úvěr, výdělek a budoucnost žalobcovu. Jest nerozhodné, že žalobce se nedomáhá také výroku, že jest žalovaný odvolání výroku povinen uveřejniti, ježto přece zákon nevyžaduje, že se dotčený musí domáhati obého zároveň, takže jest věcí žalobce, žádá-li obé, či toliko odvolání.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Sporná věc byla odvolacím soudem správně posouzena a žalovaného lze pro stručnost poukázati k důvodům uvedeným v rozh. čís. 13223 sb. n. s. Podle poslední věty druhého odstavce § 1330 obč. z. o. ručí žalovaný také za sdělení, které nebylo učiněno veřejně a které nespadá pod pojem rozšiřování, když se ani nepopírá, že jeho sdělení bylo objektivně nepravdivé a že ani žalovaný ani H. na onom sdělení neměl nějaký zájem, který by bylo lze ve smysl učitovaného místa zákona uznati za oprávněný a právně relevantní. — Že k onomu ručení náleží při nejmenším také povinnost nepravdivý výrok odvolati, o tom nemůže býti pochybnosti, aniž sejde na tom, vznikla-li žalobci ještě také nějaká hmotná škoda a je-li její náhrada požadována.

Čís. 14666.

Prozatímní opatření podle § 382 čís. 8 ex. ř.

Manželka, již bylo ve sporu o rozvod manželství povoleno prozatímní opatření podle § 382 čís. 8 ex. ř. odděleným bydlíštěm a placením výživného, vzdala se mlčky práv z prozatímního opatření jí plynoucích tím, že obnovila na dlouhou dobu manželské společenství a ponechala rozvodový spor v klidu.

(Rozh. ze dne 31. října 1935, Rv I 2579/33.)

Usnesením krajského soudu v P. z 8. září 1924 bylo povoleno nyní žalované Alžbětě Č-ové prozatímní opatření odděleným bydlíštěm a placením výživného počínajíc 13. června 1924 a to na dobu sporu o rozvod manželství od stolu a lože až do pravoplatného jeho skončení. Spor ten byl dne 1. října 1924 ponechán v klidu a obnoven teprve dne 6. dubna 1932. K návrhu žalované byla této usnesením krajského soudu v P.